

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Барського районного суду Вінницької області
18.08.2025

м. Вінниця, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.08.2025 групою НПМ здійснено відвідування Барського районного суду Вінницької області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Раховська Наталія Миколаївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Гурковська Наталія Володимирівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого ВРУ з прав людини у Вінницькій області, представник громадськості.

Відвідування проведено у присутності Вовк Тетяни Едуардівни, керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Суд знаходиться за адресою: вул. Соборна, 2, м. Бар, Вінницька область, який розміщений у двоповерховій адміністративній будівлі, 1984 року побудови.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» об'єкт відвідування є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом. Судді мають загальну юрисдикцію.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Вінницькій області.

Згідно із штатним розписом кількість штатних посад суддів - 5, в наявності 1 суддя (голова суду), 1 суддя у щорічній відпустці, 1 суддя у декретній відпустці, 1 суддя відряджений до Печерського районного суду міста Києва, 1 посада вакантна. Штатна чисельність працівників суду - 21 одиниця.

Суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі (фото 1, 2). Вхід обладнаний пандусом.

На вході до приміщення суду наявні інформація про його найменування та працююча кнопка виклику чергового. Охорона приміщення суду та пропускний режим забезпечуються Територіальним управлінням Служби судової охорони Вінницької області, що затверджено Наказом Територіального управління

Служби судової охорони Вінницької області № 78 від 21.11.2019. Пост охорони знаходиться біля входних дверей на першому поверсі будівлі.

Конвоювання підсудних (засуджених) до суду, як правило, здійснюють військовослужбовці Національної гвардії України.

У приміщенні суду встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, розміщений список справ, призначених до розгляду суду, а також зразки звернень до суду тощо (фото 3, 4).

Для здійснення правосуддя на другому поверсі будівлі суду облаштовано 2 зали судових засідань, з яких 1 використовується для розгляду кримінальних справ і має площу 66,1 кв.м.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), у залі судових засідань для розгляду кримінальних справ для розміщення підсудних (засуджених) облаштовано стаціонарну загорожу із органічного скла (кабіну) (фото 5), загальним розміром 2,88 кв.м, що може забезпечити одночасне утримання до 3 осіб (при нормі 0,8 кв.м на одну особу).

Всі вікна суду обладнані заґратованими решітками, в залах наявне устаткування для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

В кожній залі судових засідань наявні бактерицидні лампи для проведення знезараження (кварцування).

На дверях приміщень суду наявні оновлені таблички із відповідними назвами залів, кабінетів тощо (фото 6, 7).

Оглянуто приміщення суду, камера в якій утримуються підсудні (засуджені), їх відповідність до вимог законодавства України та міжнародних стандартів.

Під час відвідування доставлених затриманих, обвинувачених, підсудних, засуджених в приміщення суду не було.

У більшості випадків здійснюється судові засідання із використанням відеоконференції для забезпечення дистанційної участі з місць несвободи. За вказаних обставин, опитати доставлених до судових засідань з фактів катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження або покарання не представилось можливим.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті підсудних (засуджених) не встановлено.

Попередні зауваження.

Відвідування суду здійснено вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог п. 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташована одна зала судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в суді розташована одна камера для тримання підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

2. Окрім того, у порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН, розміри площ камерних приміщень не відповідають нормативним вимогам. Так, під час відвідування встановлено, що в суді, де облаштовано 1 камеру для підсудних (засуджених), обвинувачених, її фактична площа становить 3,2 кв.м. Водночас відповідно до вказаних норм мінімальна площа кожної камери має бути не меншою ніж 4,0 кв.м.

3. Пунктом 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 передбачено, що до складу групи приміщень для підсудних (засуджених) та конвою належать: камери для підсудних (засуджених), приміщення конвою і санітарні вузли. Водночас у приміщенні для підсудних (засуджених) та конвою санітарний вузол відсутній, що є порушенням права на гідні умови тримання та людське поводження.

4. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, затверджених Економічною та соціальною радою ООН та пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил, затверджених Комітетом міністрів Ради Європи від 12.11.1987 та вимог пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води. Кулери порожні через відсутність оплати за постачання води.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

5. У порушення статті 18¹, Кодексу цивільного захисту України, у будівлі суду відсутнє найпростіше укриття для захисту громадян під час повітряної тривоги, воєнних дій, терористичних актів, а також у разі виникнення інших надзвичайних ситуацій. У приміщенні суду, включаючи інформаційні стенди, відсутнє оголошення про алгоритм дій для відвідувачів у разі оголошення повітряної тривоги, а також не зазначено місце найближчого укриття.

6. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції територія суду не обладнана боксом для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених, або не огорожена стоянка для спеціального автотранспорту варті.

7. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції, маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від автотранспорту до камери, що розташована поруч із залом судових засідань, не ізольований, конвоювання здійснюється доступними для сторонніх осіб коридорами. Сходові клітки, коридори, якими здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, не обладнані кнопками звукової сигналізації.

8. Всупереч вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25 «Про затвердження Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників» та ДСТУ 4297:2004 «Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги», у приміщенні суду наявні вогнегасники, які не пройшли вчасно технічне обслуговування (фото 8).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

9. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист. Таке спілкування відбувається у залі судового засідання, чим не забезпечується його конфіденційність.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів у якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею

за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, відсутність у суді кімнати для адвоката має наслідком порушення гарантованого Конституцією України права на захист та професійну правничу допомогу, приватне та конфіденційне спілкування з адвокатом під час підготовки до судового засідання та обговорення деталей справи.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України).

10. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

У порушення п 6.1.8 ДБН Інклюзивність, особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення, які повинні потрапити до приміщень суду та залів судового засідання на другому поверсі, не можуть дістатися без сторонньої допомоги через відсутність облаштованого входу з місця висадки обвинувачених, підсудних (засуджених) та підйомних механізмів безпосередньо у приміщенні суду.

11. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол не пристосований для користування маломобільними групами населення та відсутній вільний доступ до нього для людей, які пересуваються на кріслах колісних (фото 9, 10).

12. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН Інклюзивність, у приміщенні суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля.

Наявність зазначених недоліків свідчить про недотримання принципів безбар'єрного середовища та створює перешкоди для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

13. В порушення пункту 7.2.20 ДБН В.2.2-26:2010, початок сходів та пандусів не позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами (фото 11).

Під час написання звіту, перші та останні сходинки у приміщенні суду оснащено забарвленими попереджувальними смугами (фото 12).

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 49 Конституції України).

14. Відповідно до вимог пункту 9.5 ДБН В.2.2-26:2010 для знезаражування залів судових засідань для розгляду кримінальних справ та камер для підсудних (засуджених) приміщення обладнані бактерицидними опромінювачами (бактерицидними лампами).

Для з'ясування дати, часу, тривалості проведення дезінфекції зазначених приміщень представниками групи НПМ витребувано відповідну службову документацію, яка підтверджує проведення санітарної обробки для забезпечення знезараження повітря, яку працівниками суду не надано.

Таким чином, групі НПМ не вдалося спростувати або підтвердити факт проведення дезінфекції повітряного середовища ультрафіолетовим випромінюванням.

Під час написання звіту надіслано фотозвіт про усунення порушення - «Графік роботи бактерицидного опромінювача у залі судового засідання» (фото 13).

Порушення права на захист персональних даних (стаття 32 Конституції України, стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

15. У порушення вимог абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон.

На час написання звіту адміністрацією суду було встановлено попереджувальні знаки/повідомлення про ведення відеоспостереження в будівлі суду (фото 15, 16).

Інші порушення.

16. У порушенням вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції, у будівлі суду відсутня кімната для розміщення конвою.

17. Для надання первинної домедичної допомоги громадянам працівники територіального управління Служби судової охорони у Вінницькій області мають аптечки з необхідними ліками та медичними матеріалами, у разі необхідності викликається швидка допомога. Проте, в аптечці на посту охорони виявлені прострочені ліки (фото 14). Обов'язок вжити всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок вчинення протиправних дій, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я на об'єктах охорони,

передбачений підпунктом 9 пункту 13 Рішення Ради правосуддя від 04.04.2019 № 1051/0/15-19 «Про затвердження Положення про Службу судової охорони».

III РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації у Вінницькій області, Барському районному суду Вінницької області:

1. Опрацювати питання щодо забезпечення наявності у будівлі суду достатньої кількості камер для підсудних (засуджених) площею не менше ніж 4 кв.м на одну особу, виходячи з розрахунку три камери на одну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ, а також приміщення для розміщення особового складу варті;
2. Вжити заходів щодо облаштування боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки/висадки обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;
3. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ;
4. Забезпечити доступ обвинувачених (підсудних), засуджених до питної води;
5. Облаштувати в суді кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
6. Вжити заходів щодо створення для маломобільних груп населення відповідних умов доступу до приміщень суду;
7. Вжити заходів щодо облаштування в суді санітарного вузла для підсудних (обвинувачених);
8. Здійснити своєчасний технічний огляд та обслуговування вогнегасників;
9. Оновити склад медикаментів аптечки першої домедичної допомоги.

Додаток : фототаблиця на 8 арк.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Наталія Раховська

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

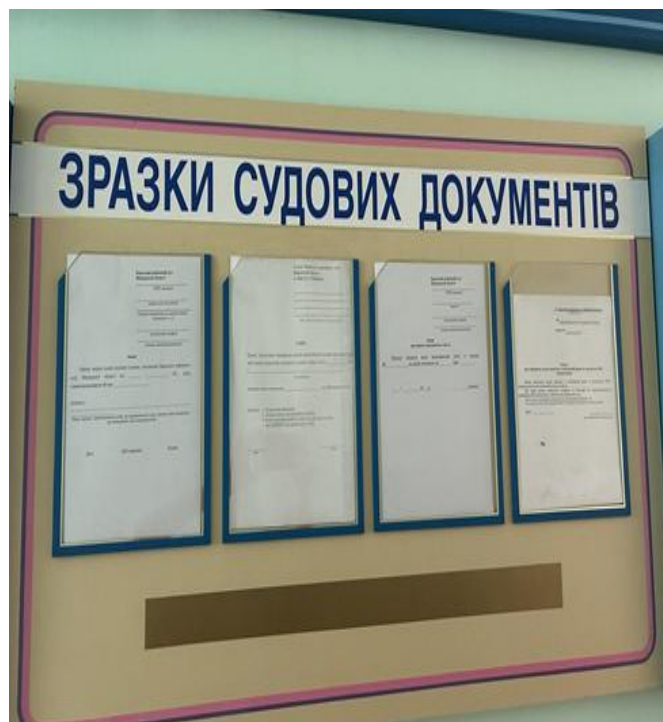

Фото 5

Фото 6

ФОТО 7

ФОТО 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

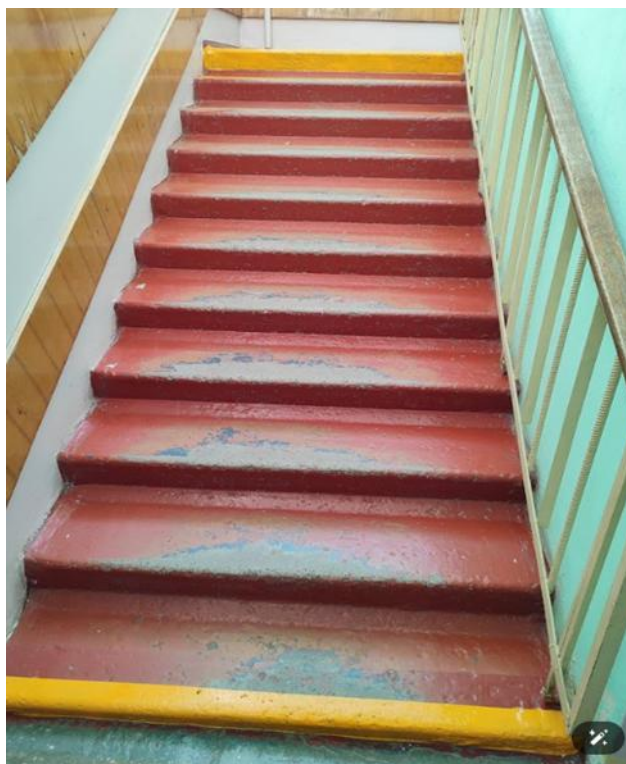

Фото 13

ГРАФІК
роботи бактеріологічної лабораторії у залі судового засідання № 3
на серпень 2025 року

№ п/п	Дата	Час	16:00-16:30	Пішве	ПІБ
1	19.08.2025				Кулібаба І.М.
2	20.08.2025				Кулібаба І.М.
3	21.08.2025				Кулібаба І.М.
4	22.08.2025				Кулібаба І.М.
5	23.08.2025				Кулібаба І.М.
6	26.08.2025				Кулібаба І.М.
7	27.08.2025				Кулібаба І.М.
8	28.08.2025				Кулібаба І.М.
9	29.08.2025				Кулібаба І.М.

Фото 14

Фото 15

Фото 16

